

A moszkvai terület kultúr-csoportjai

A Szovjetunióban évről-évre nő a kultúr-csoportok és tagjaik száma. A moszkvai terület kultúr-munkásai a régi művészet művelőinek sokmillió seregében az első sorokban baladnak. Az összes műfajokat képviselő 5070 kollektívva több, mint 60 000 tagot számlál. E kollektívának több, mint a felét — köztül háromszáz, közel 40 000 taggal, — a falusi kultúr-csoportok teszik ki.

E csoportok némelyike már több év óta működik.

A noginszki kerület Hruscsov kolhozának orosz népdalkórusa

1933-ban alakult; vezetője azóta is változatlanul N. Bogatireva kolhozparasztasszony. A kórus 40 kolhozparasztból áll, akik közül a legtöbben már 15—20 év óta kórustagok. Az énekek műsorán, több, mint 60 dal szerepel, elsősorban orosz népdalok, — például az „Elvesztettem gyűrűcskémet”, „Nőjj virágom”, „Jókor hajnalban” — és szovjet zeneszerzők dalai is, mint Tulikov, „A békéről”, Muragyei „Moszkva himnusza” c. dal, stb. Nagy sikereket értek el.

A moszkvai terület színjátszó-csoportjai.

amelyek olyan komoly szovjet szín-műveket adnak elő, mint Korneycsuk, „Bodzaliget”, je, Fagyjev, „Ifjú Gárdá”, ja, Trenyov „Ljubov Jarovájá”, ja, V. Ivanov „Páncél-vonat”, a. Amellett sokszor adják elő az orosz klasszikusok műveit,

így a többi között, Osztrovszkij „Vihar”, „Jövedelmező állás”, „Utolsó áldozat”, Gorkij „Kispolgárok”, „Vásza Zselezynová”, „Jegor Bulcsöv”, Gogoly „Mennyegző”, Gribojedov „Az ész bajjal jár” című művét.

Sok színjátszó kör műsorán szerepelnek a népi demokratikus országokról szóló művek is.

A moszkvai terület dolgozói különösen kedvelik a táncművészetet.

Ljubino vasútállomás dolgozói például 50 tagú remek táncsoprotot szerveztek klubjukban, első-sorban élmunkásokból és sztahanovistákból. A csoport műsorán több, mint 15 tánc szerepel a Szovjetunió és a népi demokratikus országok népeinek táncából: orosz kórtáncok és szótáncok, cseh, szlovák, moldvai és magyar táncok, valamint a mai valóságot kifejező táncok, például: „A vasutasok üdülése” és az „Ifjúsági tánc”. A táncsoprot tagjai több ízben felléptek Moszkva legszebb hangversenytermében és televíziós adásban; sőt művészetüket bemutatták Finnországban is.

A moszkvai terület 60 kerületében több hónapon át folyt a falusi kultúr-csoportok versenye, amelyen összesen több, mint 35.000 versenyző vett részt.

Nagy fejlődés mutatkozott az utóbbi évek során

A képzőművészet terén.

Az üzemi művészek tavalyi sereg-szemléjén több, mint 3000-en vet-

tek részt és körülbelül 10.000 képzőművészeti vagy iparművészeti alkotást mutattak be. A 225 legsikerültebb művet a múlt év végén a területi kiállításon mutatták be. Az üzemi művészek alkotásai mélyen népi művészetre vallanak, amelynek célja a szocialista valóságnak, a szovjet nép lelkes munkájának és hazafias érzésének tükrözése. Erről tanúskodik például Morozov lakatos „Az új kaszáló gép szerelése” című festménye, Dvorjagin cipész „Gázvezeték” című műve, Grisin gépkocsivezető Csapajev-szobra, Perepecsin lakatos „A gőzkalapácsnál” című fém metszete, stb.

Az üzemi művészeknek nagy segítséget nyújtanak a hivatásos művészek.

a fővárosi színjátszó kollektívák, ének- és zenekarok. A művészeti dolgozók, mint a moszkvai terület kultúr-csoportjainak védnökei konzultációt és művészi bemutatókat tartanak a kerületi kultúrházakban és klubokban, s találkoznak rendeznek a kultúr-csoportok tagjaival Moszkvában.

A szovjet művészet alkotásai a kultúr-csoportokon keresztül válnak a legszélesebb néprétegek közkincsévé. A kultúr-csoportok tagjai, a SzKP XIX. kongresszusának határozatait megvalósítva, együtt haladnak az egész szovjet néppel a népi művészet új virágkora felé.

Irta: V. Rogyina,

a moszkva területi népművészeti ház igazgatója

A T I Z P E R C

A nagy épületben éresem árad szét a csengő hangja. Vége az óráknak. Pár pillanatra mulva a terrárium körül csoportosulnak a gyerekek.

Visszafojtott lélegzettel figyelik, hogyan lakmározik a csiga a friss salátalevélen. Fölmozgok a tetzés, amikor a csiga átrágja magát a sárgászöld, gyenge levélre és látható jótét-vágya eredményeként növekszik a csipkészerű hézag.

De hirtelen új látnivaló költi le a figyelmet. Smaragd színű gyíkokcska bújk elő egyik kő alól. Megfeszülök testtel velem magam egy gyanútlanul ballagó feketefücsökre. A következő pillanatban diadalmasan emeli fel a kis vadász a zsákmányt összeszorított szájában. Most mi lesz? — villannak egymásra a tekintet-

tek. A fücsök méretei nagyobbak, mint a kis vadász feje. — Hogy eszi meg?

Ebben a pillanatban megmozdul kis barátunk. A szájába szorított fücsök fejét megfontoltan a kőbőz ütögeti, majd leteszi az elkábult fücsök és most már ügyesen, hosszabban bekebelezi.

A nagy akvárium-ból emelt napozó terraszra most emelkedik fel sziszegve a szürke, kék, zöld, fekete, arany, barna színekben pompázó sikkó. Testét megfeszíti, körülnéz, majd elégedetten nyúl el a meleg cementlapon.

A másik akvárium-ban élénkzöld vízinövények között barna góték úszkálnak.

Az udvar nagy bazen-jában taviróza virágzik. Nagy karé-lyos levelén béka pis-log. Csodálkozva szemléli a szép tiszta

vízben úszkáló arany-halakat. Hát lehet-e csodálkozni, ha mindig rövid a tízperc?

Eszembe jut a mi iskoláskorunk sok eseménytelen tízperce, mely nem rejtett magában ilyen sokoldalú örömet. Szegényes és egyetlen öröme volt, hogy vége van az óra feszültségének, a drukknak, a nyomottságnak.

Büszkén és boldogan nézem ezeket a gyerekeket, akik természetudományos megfigyeléseket tehetnek, kísérletezhetnek s akik élnek ezekkel a lehetőségekkel.

Kis mozaikja ez a tízperc a Földműves-utcai általános iskolá életének, de komoly segítője pedagógia-nyak egyik nagy céljának, a materialista világnézetre való nevelésnek és a jó vizsgai eredményeknek.

Kalamár Róza

Ma öröm anyának lenni

A jettűnt Horthy rendszerben nem mondhaták ezt az édesanyák, mert ha eljárnak dolgozni, akkor gyermekeiket nem tudták rendesen nevelni. Ha egy anya háztartásban dolgozott és ott volt vele a kicsi gyermeke, a „nagyasszony” nem tudta a gyermeknevelést, de még édes göcsölését sem. A sokgyermekes szülők pedig nem kaptak rendes lakást, mert a házigazda nem szerezte a gyermekeket.

Sok gondot és bajt okozott a sok gyermek a szegény szülőknek. Alami segítséget nem kaptak a gyermek nevelésére és nem tudták gyermekeiket iskoláztatni. Nem volt bölcsőde, napközi otthon, s a napszámos ember felesége sokszor félig a földbe ásta gyermekét, hogy el ne másszon, s kárt ne tegyen magában. Az ilyen mostoha körülmények között sok kicsi megfázott, tüdőgyulladást kapott, meghalt.

Egészen más ma a helyzet. Népi demokráciánk gondoskodik az

anyákról és a gyermekekről egyaránt. Világos, tágas, barátságos bölcsődék, napközi otthonok várják gyermekeinket. En és férjem is nagyon sokat köszönhetünk a párt-nak, szeretett Rákosi elvtársunk-nak. A csongrádmegyei tanácsnál dolgozom, a férjem tűzoltáságnál teljesít szolgálatot. Két hónapos kisfiunk van és nem probléma, hogy hol helyeztük el. Államunk elkészítette a megyei és városi tanács üzemi bölcsődéjét, ahol nyugodtan hagyom gyermekemet, mert tudom, hogy jó nevelésben részesül. Három óránként lejárok a bölcsődébe, mert államunk biztosítja a kisgyermekes anyáknak a szoptatási időt is.

Azzal háláljuk meg ezt a nagy-fokú segítséget, hogy mindketten munkahelyünkön még sokkal jobban dolgozunk.

Herczeg Andrásné

a megyei tanács titkárságának dolgozója

Elutasították a Rosenberg-házaspár kivégzésének elhalasztására irányuló kérelmet

Az Egyesült Államok legfelső bíróságának elnöke — nyugati hírlap-ügynökségi és rádiójelentések sze-

rint — kedden elutasította a Rosenberg-házaspár kivégzésének újbóli elhalasztására irányuló kérelmet.

Vizsgák az Egyetem Jogi Karán

Az 1952/53. tanév a végéhez közeledik. Már csak az alsó két évfolyam hallgat előadásokat, a felső kettő számára befejeződött az oktatás. Alig egy hete kezdtek számot adni hallgatóink egész félévi munkájukról. Az első vizsgák eredményei bebizonyították, hogy az alapos tudást csak az egész éven keresztül végzett folyamatos tanulás biztosítja. A rendszeres, folyamatos tanulás azonban nem jelenti azt, hogy a vizsgákra való felkészülésnél a tanszövegek dolgozói ne járulna komoly munkára.

Az elmúlt évek gyakorlata és a szovjet tapasztalatok eredményezték azt, hogy ma már kialakult egységes konzultációs formát alkalmaz egész tanszemélyzetünk. Megszüntettük az anyag ismételt előadása rendszerét, mert nem lehet a konzultáció célja az egyéni tanulás pótlása. A vizsgára való előkészítés során az a cél, hogy elmélyítsük a már megtanult anyagot, felfedjük az összefüggéseket, tisztázzunk egy-egy nehezebben érthető, vagy a hallgatók előtt részben homályban maradó kérdést s általában szélesítsük látókörünket egy bizonyos szakterv vonatkozásában. Tanszemélyzetünk teljes mértékben tisztában van azzal, hogy egy-egy vizsga alkalmával nemcsak a hallgató vizsgázik, hanem ők maguk is.

A vizsgázó feleletein keresztül lemérhető egy-egy tanszék egész évi munkája, az oktatói és nevelői munka minősége is. Május 19—20-án vizsgázott a III./B. csoport nemzetközi jogból. Az egyik hallgató, Török elvtárs az elmúlt évben jó munkájáért Rákosi-ösztöndíjat kapott. A mostani vizsgájával is bebizonyította, hogy méltó erre a kitüntetésre. A csoport átlaga 4 (jó) lett, ami ebből a nehéz tárgyból komoly eredménynek bizonyul.

Orosz nyelvből már valamivel gyengébben vizsgázott a csoport. 3,91 átlageredményt értek el. Ezen a téren Piti és Várnai elvtársaknak még sok javítani valójuk van. Szépen feleltek Békefi, Török, Vas elvtársak és Csicsák elvtársnő. Ugyancsak május 19—20-án vizsgázott a III. évfolyam másik csoportja, az A csoport, büntető-jogból.

Ez a tárgy jellegénél fogva komoly próbára teszi a hallgatók szorgalmát. De a csoport tagjai megállták helyüket. Egész évi folyamatos tanulásnak eredményeképpen született meg a 4,67-es csoportátlag.

Kiemelkedően szép feleletet adtak Babinyetz, Szabó I. és Szabó elvtársak.

Ennek a csoportnak már gyengébb az orosz nyelvből elért átlaga: 3,57. Ebből a tárgyból H. Nagy, Notheisz és Babinyetz elvtársaknak meg kell javítaniuk munkájukat. Szép eredményről tett tanúságot Töröcsik és Szabó A. elvtárs.

A III./C. csoport — polgári jog-

ból, vizsgátlaga 3,79. A csoport tagjai eredményt is érthettek volna el. Magasszínvonalú feleletet adtak Rácz és Posta elvtársak. Kemcsai és Gábor elvtársak jobb eredményt is érthettek volna el. Az orosz nyelvből ez a csoport a középső helyet foglalta el 3,82-es átlaggal.

A három csoport versenyben van, amelyben eddig az A. csoport vezet 4,11-es átlaggal, a B. csoport 3,95-ös és a C. csoport 3,82-es átlaga előtt.

Alsó-Ausztria köla-jvidéke

központi üzemi tanácsa levelet intézett

Raab kancellárhoz

Bécs (TASZSZ). A lapok közül Alsó-Ausztria köla-jvidéke központi üzemi tanácsának Raab kancellár-hoz intézett levelét. A levélírók komoly aggodalmukat fejezik ki amiatt, hogy az osztrák kormány mindezekig nem válaszolt a Népek

Békekongresszusa Bizottságának felhívására. Alsó-Ausztria köla-jvidéke központi üzemi tanácsa hétezer munkás és alkalmazotti nevében felszólítja az osztrák kormányt, szálljon síkra az öt nagyhatalom békeegyezményének megkötéséért.

A felszabadulás utáni évek

ben újjászülejtett szegedi irodalom fejlődésének egyik legbiztosabb jele, hogy a szegedi írók egyre több olyan művet írnak, amely témaválasztásának aktualitása és a kidolgozás művészi színvonala következtében országos viszonylatban is irodalmunk figyelemreméltó eredményeként számít. Nagy Sándor, az Irószövetség szegedi csoportjának elnöke Szegeden írta Szaján-díjjal kitüntetett elbeszélését. Nemrég jelent meg Lódi Ferenc „Szeged” című poemája, mely témájában példamutató íróink és költőink számára.

A szegedi irodalomnak ezekhez az új sikereihez tartozik Lódi Ferenc „Ivánka” című elbeszélő költeménye is. A mű a „Tiszatáj” füzetek 36. számában jelent meg átdolgozott formában; régebbi alakjában folytatásokban a „Délmagyarország” közölte.

Figyelemreméltó az elbeszélő költemény témaválasztása: a mű Tito rendszerét leplezi le. Irodalmunk komoly hiányosságát pótolja ezzel Lódi Ferenc: különösen itt a határszélen élő íróink fontos és állandó feladata a Tito rendszer következtetése, harcok telepítése. A mű cselekménye arról szól, hogy Ivánkát, belgrádi munkásszülők gyermekét hogyan hurcolja „önkéntes” munkára Tito jancsárja. Lódi Ferenc ezt a cselekményvázlat dolgozza ki és jelle az egyes átdolgozások után mind magasabb művészi színvonalúvá.

Tanulságos és a költő fejlődése szempontjából fontos elemezni a mű két megjelent változata közötti különbséget, azzal, hogy az elsőszöveg feltétlenül a későbbi átdolgozás. Az első közlésnek nem egy lényeges fogyatékosságát javította ki Lódi Ferenc az átdolgozással.

Mik voltak az elbeszélő költemény első megjelent alakjának

főbb hiányosságai? Hogyan javította ki ezeket a költő?

Az első megjelent változat legfőbb hibája a konfliktus gyengesége, vérszegénysége volt. Amikor Ivánka, Juricsák házába kerül, szemet akar haza vinni, azonban Juricsák „úr” észreveszi ezt a kísérletét, és elsőszövegben ennek ürügyén intézkedik, hogy Ivánka bányába kerüljön. A munkásgyerekek és a kapitalista összeütközésének ilyen megrajzolása nem kifogástalan és nem is egészen meggyőző. Nehezen képzelhető el, hogy Juricsák — bár mennyire is ostoba — egy kosár szénért ennyire leleplezze magát. Eppen ezért helyes volt, hogy a költő az átdolgozásban kiszélesítette ezt és politikai tartalmat adott az összeütközés ábrázolásának. A második változatban Ivánka szintén szénért nyúl és Juricsák ugyancsak észreveszi kísérletét. De már nem úgy lép fel, mint az első változatban, hanem ellenkezőleg, ahelyett, hogy lopásról beszélne, kedvesnek mutatkozik és készségesen ad szén Ivánkának, sőt beszélgetni kezd vele. A beszélgetésből észreveszi, hogy Ivánka és édesanyja másféle emberek, mint amilyenek „kiváncsok” az ő számukra Tito Jugoszláviájában. Felismeri, hogy Ivánkák meglátják a Tito-rendszert igazi jellegét és rájön, hogy harcos, kemény emberek. Ez az oka annak, hogy Ivánka bányába kerül. Ezzel a megoldással sikerül az előbbi lényegtelennek látszó összeütközést elmélyíteni, kiszélesíteni. Ennek a változtatásnak köszönhető, hogy nem érezzük erőltetett, mesterségesen megrajzolt Ivánka sorsát, annak ellenére sem, hogy éppen az a Tito hajcsár juttatja a

IVÁNKA

Lódi Ferenc elbeszélő költeménye

szénbányába, akinek a fiát tanítja, akinek házához Ivánka bejáratos. Ez azt is jelenti, hogy a második változatban Juricsák alakja elevenebb s az a mondanivaló, amelyet ő testetít meg az elbeszélő költeményben, hatásosabban jut kifejezésre.

Az első közlés másik fő hibája abban mutatkozik meg, hogy az elbeszélés főhőse, Ivánka és édesanyja szürkén megrajzoltak sike-riáltak. Sem Ivánka, sem édesanyja nem tett semmit a Tito-rendszer ellen, nem voltak cselekvő hősei a költeménynek. A titóisták cselekedeteire válaszoltak csupán: amit lettek és amit mondtak, válasz volt a titóista rend cselekvéseire. Ez a megoldás bizonyos mértékig és bizonyos értelemben alkalmas ugyan arra, hogy a Tito-rendszert leleplezze, de nem tükrözi a jugoszláv valóságot. Ivánka és édesanyja a valóságban küzdő és harcra képes emberek, akik akarnak és tudnak is önállóan cselekedni. Az elbeszélő költemény második változata sokat segít ezen a hibán. Ennek egyik bizonyítéka éppen az Ivánka és Juricsák közötti beszélgetés is. Azonban még mindig kevés az, amit az elbeszélés két főhőse tesz. A pozitív hőstámadó hőst: ezt nem sikerült következtetesen és teljes művészi hitelességgel Lódi Ferencnek megvalósítania.

Mindez nem jelenti azt, hogy az elbeszélés második változata ezeknek a hibáknak a javításán és kijavításán túl is nem több mint az első megjelent alak. Az átdolgozásban szélesebbé vált a cselekmény, elevenebb jellemzésűek az alakok, meggyőzőbb az egész elbeszélő költemény művészi hatása, Jellemző

erre például az a kép is, amelyet a kocsinál bányáról rajzolt a költő. Tények és adatok alapján, azoknak a forrásoknak a tanulságai alkal-mazásával, melyeket Lódi Ferenc elbeszélő költeménye megírásához igénybe vett, a bányák képerőli hű rajzot tudott adni. A költő érénye, hogy ez a rajz nem sematikus. A titóista bányák omladozik, szakadozik, víz csurog a repedésén, de azért a titóista rend megteremtő azokat a minimális munkafeltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a bányában egyáltalán valamiféle termelés lehetségesé váljon. Ezzel is kidomborítja a mű a rendszer emberelenségét.

Az elbeszélés átdolgozásának egyik és különösen fontos eredménye, Gyorgyevicsné, Ivánka édesanyjának rajza. Gyorgyevicsné munkás, asszony, a fiáért aggódó szülő, aki világosan látja a pusztulást a Tito-rendszer minden aljasságát. Lódi Ferenc hatásos szavakkal és meggyőző erővel rajzolja meg ennek a munkásasszonynak sorsát olyan módon és olyan költői szépséggel, hogy Gyorgyevicsné alakja felejthetetlené válik.

Az elbeszélés végén Gyorgyevicsné, korábban Ivánka is meghal, azonban a költemény még sem pesszimista hangulatú. A feldolgozási formával Lódi Ferenc érzékelteti, hogy Ivánka és édesanyja halála után is tovább tart az ellenállás Tito rendszerével szemben és azzal, hogy a költő bemutatja, „testvér van túl”, elkerülte a pesszimista ábrázolás buktatóját.

A költemény alapja meggyőző esemény. Tito Jugoszláviájában naponta hurcolnak el fiatalokat bányákba kényszermunkára. Lódi Ferenc elbeszélő költeményének nagy értéke, hogy ennek leleplezésével és művészi bemutatásával segíti a mi harcainkat is. (O. L.)